

LA ESQUELLA

DE LA TORRATXA

PERIODICH SATIRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

y 10 centaus paper en l' isla de Cuba.
NUMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

<p style="text-align: center;">ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ</p> <p>LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20 BARCELONA.</p>	<p style="text-align: center;">PREU DE SUSCRIPCIÓ</p> <p>Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals. Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18</p>
--	---

QUADRO DE FORA.

NOCTURNO.

La nit es clara: lo cel plé d' estrelles: la lluna, com sempre, qui sab ab que pensa. Sembla una plata de mató del carrer de 'n Petritxol.

Fanals no n' hi ha cap d' encés, joh, y d' apagats tampoch! perque com que 's tracta de un poble de fora l' ajuntaments no està per farols. En conseqüència 'ls carrers no están gaire clars y al caminar s' ha de anar ab molt tiento, perque com en molts pobles tot son pujadas.

Sentada y en una finestra baixa de un carrer de travesia (que encara es més fosch que 'ls altres) hi ha una noya que per unas flors de paper blanch y vermell que porta al cap, dona á coneixe que vá mudada.

De tant en tant s' aixuga la cara, ab un mocador brodat, d' aquells que 's portan á la má per ensenyarlos.

Espera á algú, no hi ha cap dupte. Pero segons sembla 'l que té que venir no s' hi dona gayre ànsia, perque fá casi un' hora que la nina s' espera canviant de posició á cada minut. ¡Lástima de vestit! ¡L' arrugat de la sobrefalda com se li posará!

Entre la quietud de la nit deixa sentir una música, es la del embalat. Més aprop se'n sent un'altra, es la de la Sala de baix. Las dugas músicas en lloch de distreure-la l' entristeixen més encara; Ell déu ballar y sap que l' espera. ¡Malvinatje la festa major!

Lo relloj de campanar que casi sempre vá malament perque 'ls escolans l' arreglan, toca las dugas.

Al cap d' un rato se sentan passos, ella estira 'l coll y mira; en los seus ulls s' hi pinta l' esperança. (Tant li hauria valgut s' hi hagués pintat la fe). Lo soroll de passos, se pert al lluny. Després d' aixó res; quietut completa.

A l' estrém del carrer se senten véus que cantan; es un coro. La nina té 'l pensament á un' altre puesto: prou sab ella que 'l seu no es dels primers ni dels segons. Procura distreure's seguint la cansó; pero 'l seu cap no està per cansons. Més de dos vegadas ha estat per ficarse á dins; pero una forsa superior l' ha relinguda á la finestra. ¡Potser li fan mal los péus!...

Lo coro, acabada la cansó, se'n vá poble amunt, perdente de mica en mica al lluny las véus y 'l soroll de passos y tornant á quedar sola la noya de la finestra que posant los colzes en lo replá, 's tapa la cara y romp lo plor...

¡Pobra noya! Plora y 'l causant del seu plor está ballant sense ferne cas... ¡També es ben trist que se las prengui tant fortas!

Al últim un mestre 's dirigeix al carrer ahont la noya espera. ¡Es éll! Vá mudat. Porta un bolet molt petit d' alas, americana d' hivern y ensenya uns punys blanchs, ab gemelos de llautó, y una pedra blava, coll

dret ab una corbata feta d' un mocador de pita blanch també, y botas de xarol. Está tan colrat del sol, que sembla que l' hajan rostit. Quan ménos es mestre de casas.

Luego que arriba allí, 's para, se la mira, 's fica las mans á la butxaca y no diu res: jo crech que si hi anava per dirli alló, no hi havia perque ferla esperar tant.

—Me sembla que tant mateix s' hi podia quedar fins que haguessen acabat, li diu ella mitj enfadada; pero alegrantse de que hagués arribat. ¡Qué son tontas las donas! ¡Pèls balls que faltan, no havias de quedar malament ab aquella senyora!

—Ja veurás, li diu éll, buscant las paraulas, are ella ja es fora y millor havia de quedar ab ella que ab tú, que de tots modos quedo bé.

—Home m' agradas... ¿Has tingut que pensar gayre per dir aixó? ¡Qué sempre quedas bé ab mil! Pues mira, noy, l' has errada: ab mi ja has acabat: y 's disposa á anarse 'n de la finestra; pero no 's mou del puesto.

Al cap d' un rato veient que no li deya res, proseguí:

—¿Y d' ahont es aquella paperera enfarinada que feya tantas posturas ab aquells aires de gran senyora, y lo ménos fá espardeyas?

—Es de San Sadurn.

—¡Quan ho deya! Y aquell modo de ballar tant escandalós que semblava una qualsevol. Si una noya del poble ballés com ella ¡ay! ¡Déu nos ne guard! Tots los joves se li tirarian á sobre, y avuy perque es una forastera que potser encara déu lo traje que porta, tot hom se la miral Ja 'us dich jo que 'ls homes tots son uns, y desgraciada la dona que 'n fá cas.

Y aquí 's torna á posar lo mocador als ulls y vinga plorar.

—Bé, dona, no ploris, aquestos dias si nosaltres no obsequiessem á las forasteras...

—¿Y quina falta 'ns fan? Molt bons sou cada festa per ballar ab las del poble, que ni hauriam de mirarvos la cara; perque quan arriba la festa major hi renyiu per ballar ab las forasteras. Massa que 'us conech. Y aixó que 'm vas prometre 'l vals de socios ahir vespre y he tingut que pintarme 'l.

—No me n' he recordat.

—Menjessis quas de pansas. ¡Ah! Quan he vist que ni 'm miravas m'ha agafat una rabia que t'hauria esgarrrapat la cara, y després á la mitj' hora bé 't podia dir que t' esperava á la finestra!

—He tingut que arreglar una cosa ab lo cap de colla.

—Mentida, ets poch espavilat per pintarmela. Mira noy, ja te'n pots anar per allá ahont has vingut, que jo no faig de segonas parts y busca't balladora que jo ja tinch ballador.

—Conque vols renyir? Jo que 't venia á convidar per demá, per si vols ballar ab mi.

—Ja t' he dit lo qu' era 'l cas.

—Donchs bueno, *pleguém lo ram*. Y dihent aixó se 'n aná poch á poquet per mort de las betas que li feyan mal.

Ella al veure que se 'n anava sense tombarse, volgué cridarlo; pero la véu se li ofegá á la gargamella y quedá plorant á la finestra.

Lo relloj de campanar tocá las tres. Al cap d' un rato torná éll enrera y veyentla encara á la finestra, li diu com si vingués de l' hort:

—¡Ah! Escolta ¿no m' has dit si tenia compromís pel ball de demá?

—¡Ay! ¡ay! quina pregunta, ja sabs que no.

—Donchs me 'n refio.

—¿No faltis, eh?

—Vols callar prenda?

—Adéu carinyo.

—Adios carmetlo ensucarat.

Y tancant la finestra ella 's fica á dins y ell gira qua dret á casa, deixant contenta á la xicota que somiá que ballava 'l vals de socios ab lo seu ingrato enamorado.

MISTER JHONSON.

TEATRO CATALÁ.

CORONA D' ESPINAS.

Drama en tres actes y en vers de DON JOAQUIM RIERA Y BERTRAN.

Corona d' espinas duptém molt que arribi á ser corona de gloria pel senyor Riera y Bertran.

No es una idea nova ni molt ménos la que informa l' argument d' aquest drama: una dona enamorada perdudament de un jove lo qual per la seva part ho está de una germana, de una parenta ó de una amiga; aquest amor sense esperança per un' ànima delicada, amor qu' engendra en qui l' experimenta la idea de retirarse del mon, per no fer infelissos als sers estimats que mútuament se corresponen, es un tema prodigat en excés, y qu' exigeix, al qui vulga presentarlo de nou, condicions molt escepcionals, aixis en lo desarrollo del argument, com en la pintura dels personatjes.

Y en aixó precisament claudica la Corona d' espinas. Al argument l' hi falta novedat: l' hi falta *charpente* com diuben los francesos, *amazon*, segons los castellans ó *carcanada* 'ns atrevim á dir nosaltres. Curt y senzill, com es, no está estrebat y careix absolutament d' interés.

Aquest defecte no seria tant sensible si no vingués á agravarlo la ausencia de tot vigor, de tot relleu, que fá que las moltas escenas y las contadas situaciones de l' obra passin per davant dels ulls del es-

sos haurán de llegir-se ab ulleras blavas y cotó fluix á las orellas.

Tinch un encàrrech per vostés.
Lo director del mèu estimat colega, la popular *Campaña de Gracia*, propositantse com se proposa publicar l' *Almanach* pèl pròxim any de 1883, invita á tots los escriptors que vulgan figurarhi, suplicantlos se serveixin enviarli alguna coseta en prosa ó en vers, ja siga política, ja literaria, aixó sí, mentres tinga bona sombra. Ademès me diu, que 'ls dona de temps fins al dia 10 del pròxim mes de Novembre.

A casa de la ciutat davant de la Comissió del Cens: —Venia á reclamar lo vot per un rellogat que tinch á casa.

—¿Ha servit á l' exèrcit?
—Que jo sàpiga, no senyor.
—¿Sab llegir y escriure?
—Que jo sàpiga, no senyor.
—¿Y es major d' edat?
—Ja ho crech, fins es avi y tot. ¡No 'n tèn poch de fills y de nets que corren pèls carrers de Barcelona!
—D' aixó no 'n tenim prou, si no sab llegir ni es llicenciat. Es menester que pagui contribució.
—Per aixó mateix be vingut: perque la paga.
—¿Porta 'l recibo?
—Si seuyor, tingui, si es servit.
—L' empleat llegint:
«He recibido la cantidad de dos duros por un perro de casta mastin, llamado *Municipal*, propiedad de D. N. N. etc., etc.»
—Ja veurá, com á gos no pot pas inscriure 's; are com á *municipal* veurém: *la comision resolverá.*

Un telégrama de Madrid:
«Ayer se hundió la plaza de toros del barrio de la Guendelera, resultando varios heridos.»
Jo ja ho veig, tractantse de toros fins las plassas s' entussiasman.
La plassa devia dir:
—¿No esteu fent barbaritats homes y bestias? Donchs jo també 'n faré una.

Se diu que 'l nostre estimadíssim prelat D. Joseph Maria será nombrat Arquebisbe de *Serija*.
¡Olé! ¡Chipé! ¡Cachipé!
Vaja: si arriba a realitzar-se aquest nomenclament, jo que sempre hi sigut admirador de la sandunga, vinga de ahont vinga, obriré una suscripció per fer un regalo á D. Joseph Maria.
Y un regalo apropiat: per exemple: una sotana de seda ab farbalans.

Lo que feya Santa Teresa quan era xica, segons *El Correo Catalan*:
«El que hobera conocido á aquella alegre y graciosa muchacha, que rodeada de sus numerosos hermanos y amigos les entretenia con sus dudosas pláticas y hasta se esmeraba por atráerse los obsequios de todos, etc., etc.»
Y ¡viva Jesús y su Teresa!
Aquests carlins sempre pensan ab lo mateix.
¡Cánfora, un xiquet de cánfora!

A Gracia s' ha constituhit una Societat económica de Amichs del país nombrant president al diputat senyor Romero.
Lo Sr. Romero es andalús.
¡Viva la gracia!

A Igualada s' han donat de baixa tots los advocats menos un.
Es l' única manera de que s' acabin los plets, perque un advocat sol zab qui 's barallarà?
A no ser que 's baralli ab ell mateix.

Fenayrou, l' apotecari de París que matá á l' amant de la seva dona, condemnat á mort pel tribunal de Versailles, acaba de serho are á cadena perpétua pèl tribunal de París.
La causa tingué de tornarse á veure, perque á un testimoni. á un tal Grousteau, amant que havia sigut també de la seva dona, no se l' hi dirigiren preguntes, limitantse á llegirli la seva declaració escrita. Aquesta falta de procediment doná lloch á que s' anulés la primera vista.

Diu lo *Figaro* de París:
—No pot queixarse Fenayrou dels amants de la seva dona. Lo primer l' hi havia fet perdre 'l cap, y 'l segon l' hi salva.
Si anessin sortint amants y anessin venint vistas noves, en Fenayrou no aniria á presiri: molt al revés: tal vegada acabarian per otorgarli un premi de la virtut.

D' algun temps ensá ha arribat molt blat á Barcelona y á pesar de tot, lo preu del pa no baixa.
Una reflexió que sembla un contra-sentit:
—Quan lo pa está alt, deya un pobre infelís, als quintos pisos de las casas es al últim puesto ahont arriba.

Una mare de familia havia dut al seu fill de dotze anys d' edat á un d' aquests Santuaris ahont hi ha una Verge de las que fan miracles.
La pobre criatura era baldada.
Se pregá per éll, se feu una novena y res. Lo capellá l' hi ficá aygua beneita al nás y á las orellas y sempre res.
La pobre mare ab lo cor plé d' angunia exclamava:
—Y 'l fill del mèu cor no 's cura.
—Beneheixi á Déu: respongué 'l capellá.
—¿Y per qué si no 's cura?
—Ja veurá: aqui no vé ningú que no 's curi desseguida: aixó es lo regular y per lo tant, que 'l seu fill s' haja quedat de la mateixa manera, es un verdader miracle.

¡Lo qu' es la societat!
—Soch un home honrat, deya un jove: no hi tingut may d' avergonyirme, he prestat favors á la familia de D. Pancho, aquell bolsista rich, y á pesar de tot los dias que tenen reunió á casa seva no 'm volem rebre.
—¡Ay infelís! l' hi responia un company. Y qué poch coneixes al mon! Mira, en certas casas es rebut tothom encare que tinga la conciencia bruta, mentres porti la camisa neta.

Lo marit de una dona qu' está embrassada, aprofita l' ocasió de veure á un metje amich seu, per preguntarli.
—Oy, que véns bè: mira á la méva Tuyetas se l' hi inflan los péus ¿qué tinch de ferli?
—Oh, aixó ray: fesli fer unas sabatas de simolsa ben amplas.

QUENTOS.

En un magatzém de música.
Hi entra una senyora y diu:
—Voldria veure pessas per piano, de las més modernes; pero fácils...
Lo dependent després de regirar molt:
—Aqui 'n tèn una de molta novedat. No obstant, are me 'n adono: hi ha cinch bemols á la clau.
—No hi fá res: jo tinch una costum: sempre que hi ha més de dos bemols, los raspo ab lo corta-plumas.

Diálech recullit en un Circol literari:
—¿Sabéu lo critiche Elías?
—¿Qué?
—S' está morint.
—¿Com es possible! Ahir lo vaig veure.
—S' está morint, no hi ha més.
—¿Y qué ha sigut? ¿Un suícidí ó bè un assassinat?
—Ni l' una cosa ni l' altra. Diuhen que inadvertidament vá ficarse la ploma á la boca, y 'l pobre s' ha envenenat.

Venint de un dinar de artistas y literats. Un senyor rich pero molt burro, preguntá:
—¿Qué tal ha anat aixó?
—Admirablement. Un bon *menu* y una conversa xispejant y agradable. Als postres hi ha hagut un epigrama deliciós.
—¿Si? Déu ser bó aixó dels epigramas. Demá mateix diré al mèu cuyner que per postras me 'n trega.

—Tanca la porta.
—Home, que no véus que 'ns ofeguem.
—Tanca la porta: no estich per corrents d' aire.
—Si no 'n fá d' aire.
—Y bè, bastan las corrents.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.
Ab lo dos *invers* de quotas
pesca 'l *Tot* ralets y teca
«mentras la *dos-dos* no 's seca,
xuclém, diu, qu' encar hi ha gotas.»
Y 'l *dos-tres* pobre país!
vá de pagos tant cargat
y ab *dos* forta despiadat
l' apreta 'l *Tot* y ell sumís.
Ja las *hu-dos* en plural,

no poden pas aguantarlo:
tres-hu per *tot*... vá á aixafarlo
carga tant descomunal.
Dirli *¡tres!* no cal pensarhi
y aixó mala fi ha de fer:
dos-tres carga. ó 'l *tragner*
¿quín d' ells hi haurá de petarhi?
EN QUATRE-HORAS.

II.

De primera 'n tenim dos
que serveixen per *dos-hu*
y si hém tingut *una-dugas*
molts lo *tot* no han conegut.

ARAGONÉS CATALA.

MUDANSA.

Te diré per comensá
qu' es amo qui *tot* ab *a*.
M' agrada de la Mercé
de mirar sa *tot* ab *e*.
Dins la terra pots seguí
lo *total* posat ab *i*.
Y animal veurás que só
si per cas m' escrius ab *o*.

UN TAPÉ Y F. DE T.

TRENCA-CLOSCAS.

LA GRAN VA DI ¡AU!

Formar ab las lletres que componen esta frase 'l nom de un periódich de Madrid.

F. D. S.

CREU DE PARAULAS.

Horizontalment un verb; verticalment diversió marítima.
Suprimits los quatre pichs extrems, horizontal: una ordre de freres; vertical: una pedra preciosa.—Suprimits altres quatre pichs extrems, horizontal: un peix; vertical: un animal.

UN PITRU.

CONVERSA.

—¿Quína hora es Sr. Pí?
—Era la una quan hi sortit de casa.
—¿Y ahont vá tant determinat?
—Allá ahont tots dos hem dit.

SIR BYRON.

ROMBO.

Primera ratlla vertical y horizontal: una consonant.—Segona: nom d' home.—Tercera: una cosa desagradable que un refran las combat á punyaladas.—Quarta: nom d' home.—Quinta: una consonant.

INTRUSA EN L' ART POÉTICH.

GEROGLÍFICH.

MISA

K

fè

DDDDD

VT

LLA

E. S. NOY MACO.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- XARADA 1.ª—*Pas-se-ja.*
- Id. 2.ª—*Vi-cens.*
- MUDANSA.—*Paga-Pega-Piga.*
- CONVERSA.—*Palmira.*
- TRENCA-CLOSCAS.—*Joan Molas y Casas.*
- QUADRAT NUMÉRICH.

5	7	6	8	3
3	6	5	7	8
7	3	8	6	5
8	5	7	3	6
6	8	3	5	7
- CREU DE PARAULAS.

S
O
P
CAMELIA
R
A
S
- GEROGLÍFICH.—*Entre salut y diners es milló lo primer.*

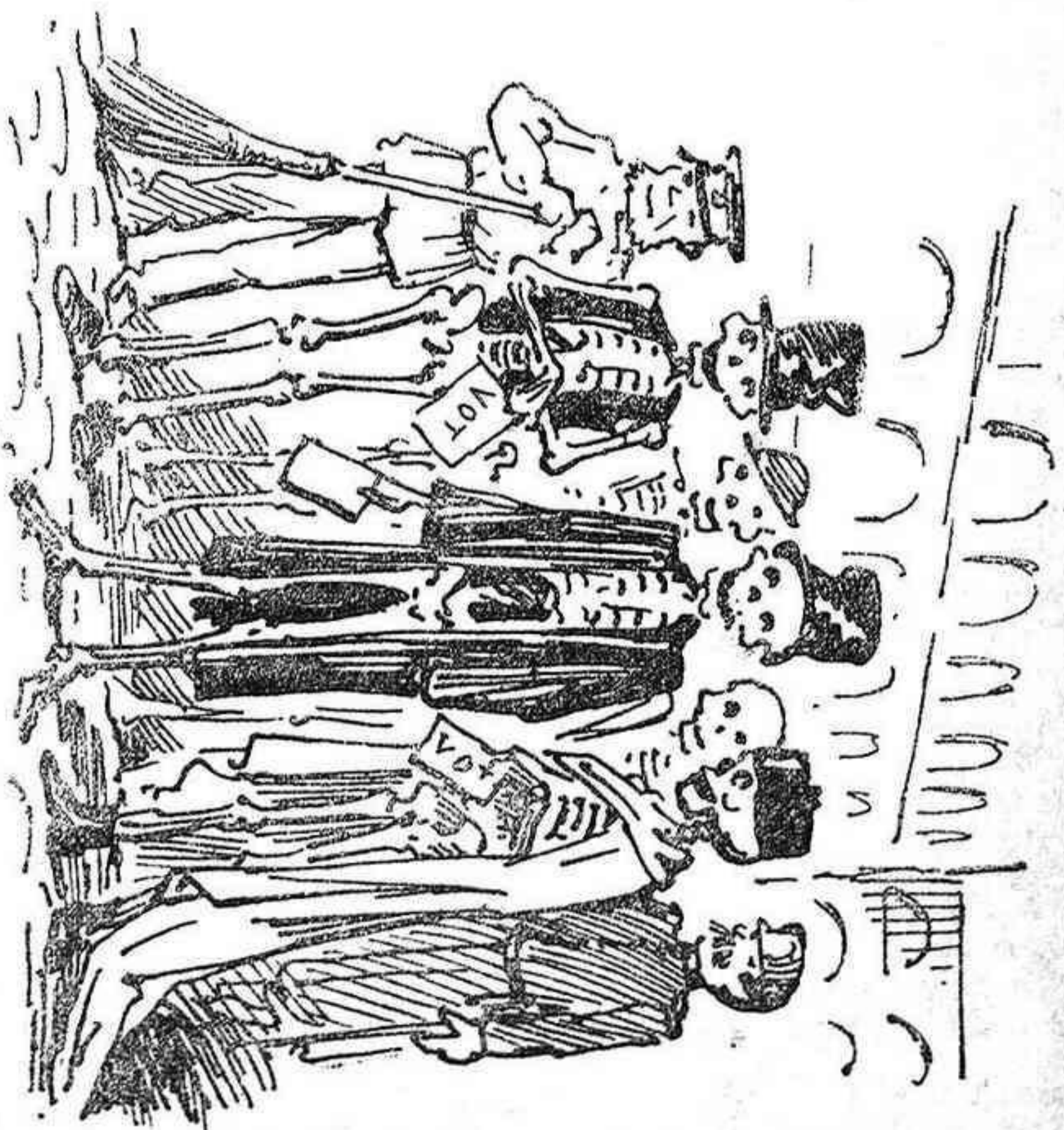
SANFÀINA.

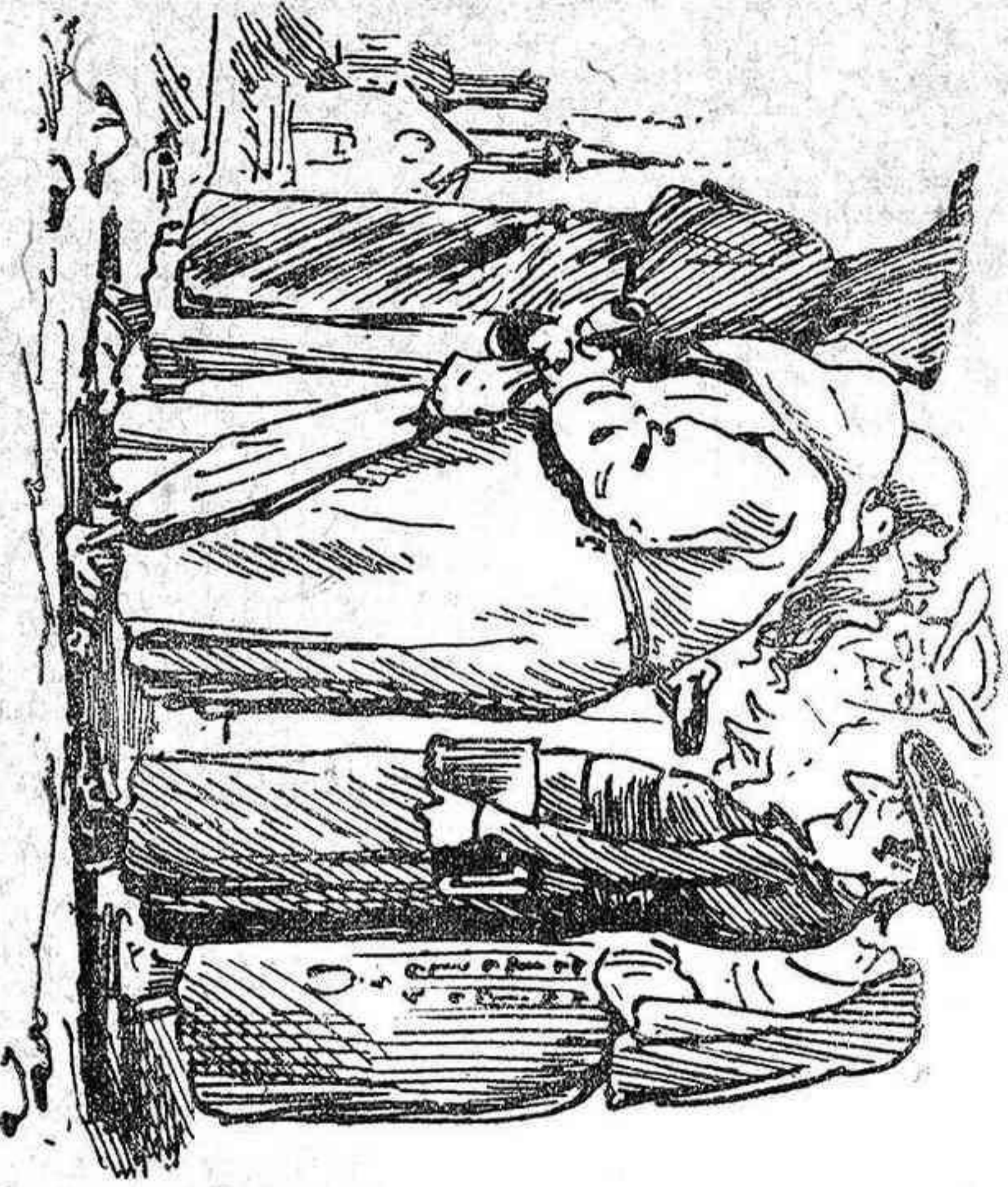
Los barcelonins segons lo cens electoral.

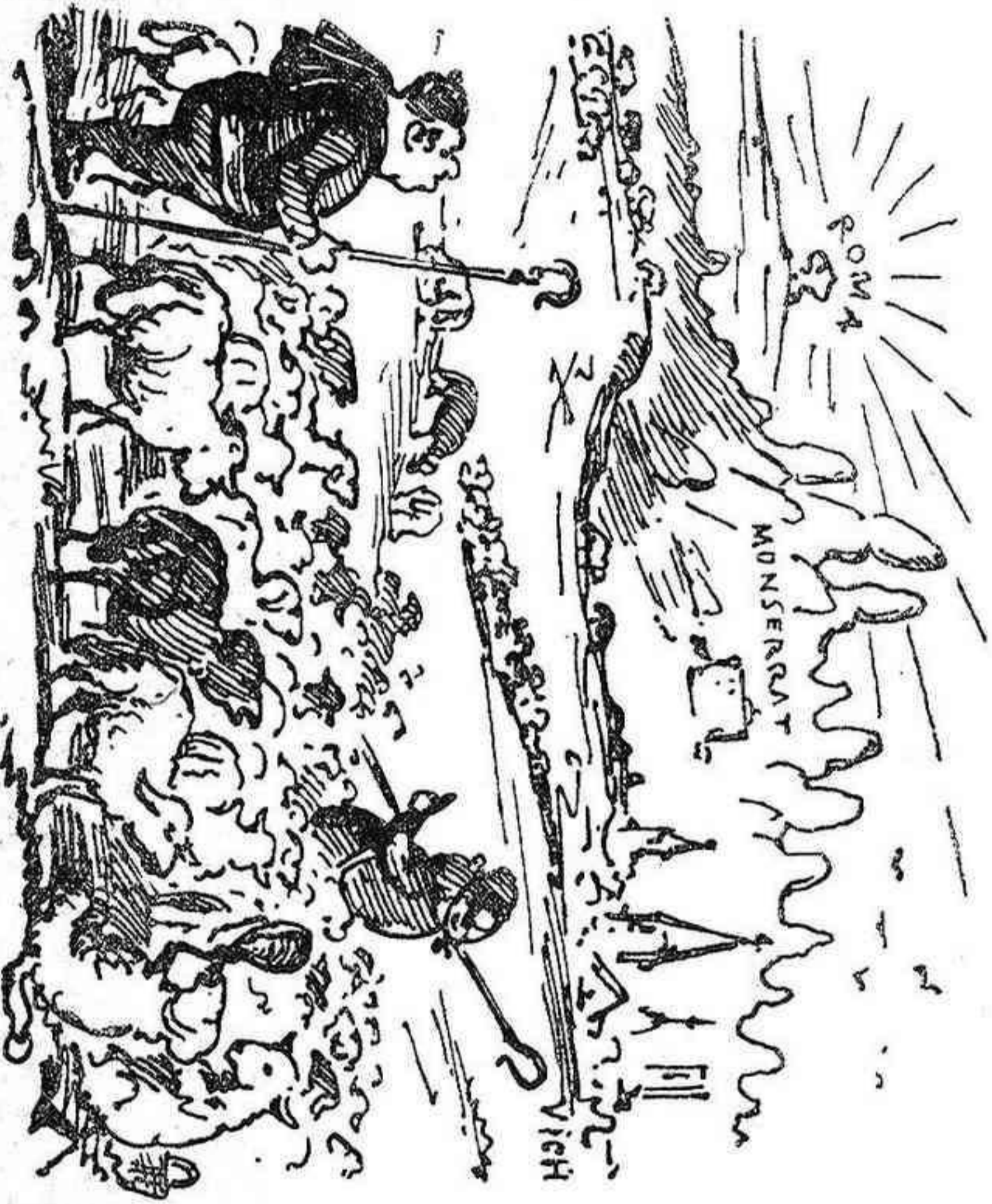
Aquests dias D. Fructuós Canonge ha donat funció.

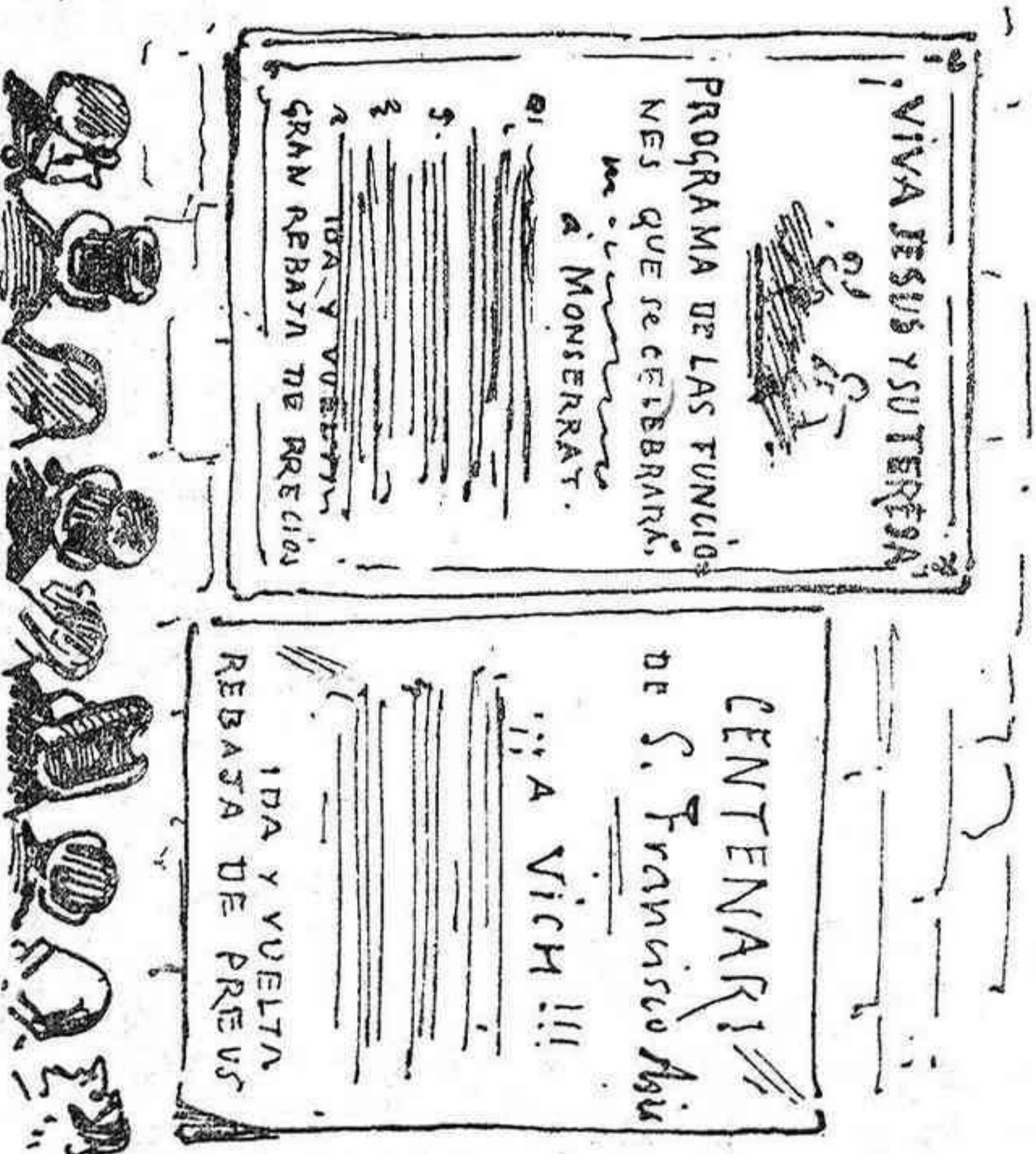
Electors indispensables.

Los que trunfan.

Los que 's diverteixen y fán divertir als altres.

Funcions extraordinarias á benefici de cert públich.